

AUZO-ETXEA ERREZILEN

Alokairua ordaintzeko dirua ez den beste aukera batzuk ere badaudela erakutsi dute

 JENDARTEA / Aimar ETXEBERRIA KORTA

Emantzipazio behar batetik abiatuta, garai batean medikuarena zen etxea auzo-etxe bilakatu dute Izaro Zinkunegi eta Eneritz Arzallus erreizildarrek. Eraikina Udalarena izateak lagunduta, alokairua ordaintzeko eredu berri bat garatu dute: herria biziberritzeko egin dute lan, herritarren behar sozialei erantzunez.

Uruguai eta Mexiko arteko elkarrizketa batek piztu zuen proiektuaren lehenengo txinparta. Emantzipazio gose ziren bi gazteren arteko elkarrizketa izan zen, Errezilera itzultzean euren gurasoen etxeetara itzultzeko asmorik ez zuten bi

gazteren artekoa. Eta hirugarren bat gehitu zitzaion segituan. Honek ere denboraldia egin zuen itsasoz bestalde eta gurasoen etxetik kanpo bizitzen jarraitu nahi zuen. Segituan jarri zuten begia bere garaian herriko medikuarena izan zen etxean. Eraikina Udalarena izateak aukerak errazten zizkietela uste zuten, eta azken

Izaro Zinkunegi (ezkerrean) eta Eneritz Arzallus (eskuinean), auzo-etxearen proiektuaren protagonistak, etxea atzean dutela.
Jon URBE | ARGAZKI PRESS

bost urteetan hutsik egon izana aitzakia perfektua zen eurentzat, Errezil biziberritzea baitzuten helburu. Gainera, aurretik ere ezagutzen zuten eraikina, jaietan, adibidez, bertan gordezten baitute material guztia. Garai bertsuan, gazte teknika-ri bat kontratatu zuen Udalak. Berarekin harremanetan jarri eta buruan zuten ideia partekatu zuten harekin Izaro Zinkunegi eta Eneritz Arzallusek. Aukera errealtzat ikusi zuen honek, eta orduan izan zen ametsa errealtate bilaka zitekeela sinesten hasi ziren lehen unea. Auzo-etxe baten figura zeukaten buruan, filosofia bezala hartuta, antolatze modu baten gisa. «Herriarena den etxebizitz bat bezala ikusten dugu, bertan bizitzeko aukera izateaz gain herriari ekarpena egingo dion etxe bat bezala», adierazi dute Zinkunegi eta Arzallusek. Praktikan, eraikinaren zati bat

da egun herritarrentzat erabilgarri dena. Bestea euren etxebizitzari dagokion zatia da. Bertan bizitzearen truke, eraikinaren erabilera herritarren nahi eta beharretara uztera konprometitu dira gazteak.

HERRITARREKIN, HASIERATIK

Pasa den urteko maiatza eta ekaina bitartean garatu zuten auzo-etxearen proiektua Zinkunegi eta Arzallusek, eta uztailaren lehenengo asteetan aurkeztu zuten Errezilgo Udalean. Aurkeztu eta pare bat asteren buruan plenoan onartua izan zen, eta, ondoren, herritarren aurrean aurkeztu zuten. Bilkura

irekia egin zuten proiektuaren berri eman eta herritarren ekarpen eta iritziak jasotzeko, eta auzolanean ziren jada abuztuaren, eraikina etxebizitza bezala egoitzeko lanean.

«Herritarren partetik, ekarpenak baino gehiago, babesa jaso genuen, auzolanean parte hartzeko borondatea», adierazi du te gazteek, nahiz eta aitortu bateren batek baino gehiagok bi gazteren «amets» gisa hartu zuela kontua: «'Ongi, baina ea noraino iristen zareten' esaten ziguten». Herritarren aurrean egin zuten aurkezpenean bertan, baratze bat jartzeko asmoa zutela eta ondoren herrian egi-

Une oro herritarren parte hartze aktiboa izan dute helburu Zinkunegi eta Arzallusek. Irudian, proiektuaren aurkezpena egiteko herritarrekin eginiko bilkura. GAUR8

ten ziren bazkari edo afariak bertako produktuekin egingo zituztela esan zutenean, guztiak barrezka hasi zitzaizkiela gogoratzen dute. Ordutik, geldirik dute baratzearen proiektua.

Auzolan guztia zero zabor filosofiarekin garatu zuten, materialak berrerabiliz. Hala, oraino erabiltzeko moduan zeuden baina erretiratzekotan ziren hainbat material auzo-etxera eraman zituzten herritarrek, Zinkunegi eta Arzallusen etxebizitza berria atonduz.

Gazteen hasierako asmoa eraikinera ikasturte hasierarekin batera sartzeko bazen ere, teiatuaren egoera kaskarrak eta

horrek proiektua garatu ahal izateko beharrezkoak ziren hainbat kontraturen izenpetzea atzeratu izanak abendu arte luzatu zuen bertara bizitzera joateko aukera.

GAZTEAK ETA EMANTZIPAZIOA

Auzo-etxearen proiektuaren helburu nagusia Errezilen biziberritze soziala da, mugimendua egotea herrian, ekintzak antolatzea. «Neurri batean egin da, baina ez dira bete itxaropen guztiak. Jendea proiektuaren parte sentitzea nahi genuen, baina jendea jasotzeko dago gehiago emateko baino», onartu dute gazteek. Hala ere, pozik di-

Herriko emakume eta umeein eginiko lanaz dira harro, batez ere, Zinkunegi eta Arzallus. Arantzen artean dituzte baratze ekologikoa eta denbora bankua martxan jarri ez izana

Eurek garatu dutena gazteen emantzipaziorako modu egoki bat izan daitekeela uste dute, diruz soberan ez diren gazteei alokairua beste modu batean ordaintzea ahalbidetzen zaielako

ra egindako lanarekin, herrian erreferentzia izatea lortu baitute. «Batez ere emakumeekin eta umeein egin dugu lan», diote.

Bada, ordea, nahi izan baina lortu ez duten kontu garrantzitsu bat: gazteen emantzipazioan sakontzea. Ez dute gazte gehiago proiektura gerturatzea lortu, baina jakitun dira horretarako baldintza gutxi ematen dituela Errezil bezalako herri txiki batek. «Hemen ez dago alokairuan bizitzeko ohiturarik. Jendea baserrian bizi ohi da, eta, adin batetik aurrera, kalera jais ten dira edo beste etxebizitza bat eraikitzen dute baserri zaharren alboan», azaldu dute. Bada, auzo-etxearen proiektuak emantzipatzea nahi duen gazte batentzat aproposa izaten jarraitzen duela uste dute. «Hona bizitzera etortzeko baldintza bakarra proiektuan parte hartzea da», azpimarratu dute.

Gaur arte egindakoa baloratzeko hainbat hartu-eman izan dituzte Udalarekin, baina baita herritarrekin ere. Balorazio moduko bat egin zuten pasa den urtarrilean, egin dena eta egin gabe geratzen dena aztertzeko. «Herritarrek ekarpen dezente egin zizkiguten, ekintzen inguruko proposamen zehatzak batez ere», azaldu dute Zinkunegi eta Arzallusek. Bilkura haren ondorio izan zen inauteriak Errezilgo Guraso Elkartearekin batera antolatu izana, baita Korrika 19ren baitan herrian antolatu ziren ekintzak ere.

PROIEKTUAREN ETORKIZUNA KOLOKAN

Sei hilabete igaro dira jada Zinkunegi eta Arzallus medikuarena zen etxean bizi direnetik, eta gutxi falta da proiektua onartu

zela urtebete egiteko. Inflexio puntu batean aurkitzen dira, beraz. Udalarekin egin zuten hitzarmenean urtebeteko epe muga jarri zuten proiektuaren etorkizunaz jarduteko. Zentzu horretan, aitortzen dute zailtasunak dituztela maila pertsonalean, eta horrek auzo-etxearen proiektua baldintzatzen duela, inor ez baita gerturatu proiektuarekin jarraitzeko asmoarekin. «Ez dugu erreleborik ikusten», diote atsekabez.

«Egia da gauza batzuk lortu direla, sare bat egin dela», aldarrikatu dute. Medikuek etxebizitza bezala izaten jarraitzearekin, ordea, zailtasunak dituzte, baina ez hainbeste proiektuarekin. Jakinaren gainean dira Udal Gobernu berriak apustu berezia egiten duela proiektuan, eta gustura dira alde horretatik.

«Guretzat izugarria izan da egindakoa ideia bururatu zitzailgun momentutik. Uruguaitik bueltatu eta ilusio bat zen, eta auzolanean harreman berri asko egin ditugu. Herriari ere hainbat ekarpen egin dizkiogu. Berezi emakumeen sarea lortu da», dio Zinkunegik. Arzallusek ere ildo beretik hitz egiten du: «Hasierako amets hartatik proiektua egikaritzea lortu izana bakarrik... Nik auzolana aipatuko nuke. Azpimarratzekoa da jendeak jarri zuen interesa eta borondatea».

Bestalde, harro agertzen dira gisa honetako proiektu bat Errezil bezalako herri txiki batean garatu izanagatik. «Errezilen gauza berriek beti atzerakoa ematen dute, eta gure proiektua errealitate bilakatu izana jada asko da; soilik jendeak esatea 'etxe horretan bi neska gazte zo-

ro bizi dira, amaren etxean bizitza baino gauza hobeagorik ez dutenak' asko da guretzat», aldarrikatu dute.

Badakite jendea kosta egin zitzaiola hasieran proiektuaren nondik norakoa ulertzea, baina egoerak buelta handia eman duela uste dute. «Umek ere badakite gaur egun garai batean medikuarena zen etxean bi neska gazte bizi direla, eta, nahiz eta momentuan ulertu ez, etorkizunera begira eragina izan dezakeen zerbait da», adierazi dute. Hala nahiko lukete behintzat.

EGINDAKOA PROIEKTATU ASMOZ

Udalarekin egin zuten hitzarmenean zegoen beste puntu bat eginiko lana biltzea zen, ondoren dokumental formatuan proiektatu ahal izateko. Bada, «frustrazio» txiki bat dute arlo honekiko, ez baitute material nahiko bildu gisa honetako zerbait egin ahal izateko. Euren «frustrazio» handienak baratzearena eta dokumentalarena direla onartzen dute. «Irudiak hartzen hasi ginen, baina dokumental bat egiteko adina material ez daukagu...», azaldu dute.

Auzo-etxearen proiektua aurrera eramateaz gain, beste hamaika saltsetan murgilduta dauden bi gazte izateak denari nahi luketen bezala ez heltzea ekarri die. Dena den, eginiko lanak izan du oihartzunik inguruko herrietan. Adibidez, Azpeitiko Bizi! ekimeneko kideek interesa agertu dute euren proiektuarengan, eta Arzallusek hitzaldi bat eskaini zuen gazteetxean; datozen egunetan beste mahai-inguru batean parte hartzekoa da, Beasainen; eta hedabide ezberdinetan ere elkarriketatuak izan dira... «Errezildik kanpo oihartzuna izan du kontuak», azpimarratu dute.

Hitzaldia Azpeitiko gaztetxean

«Navarrísima» baten gogoetak

Maidar Iantzi Goienetxe

Zerbaiten kontra elkartzea, zerbaiten alde beharrean (zerbaiten edo norbaiten), tristeia izan daiteke. Baina zerbait hori (edo norbait) kalte egiten ari bada, kendu egin behar da lehenengo, gero zerbait berria sortzeko. Zauritik tantaka-tantaka galduz goazen odola gelditu behar den gisan azala biziberritzeko, eta mamia.

Hauteskundero bezala, zenbaki, kolore eta sigla dantzari begirik kendu gabe egon ginen eta, lehenbiziko aldiz, ez ginen haserretu Nafarroarekin, lehenbiziko aldiz, harro sentitu ginen emaitzez. Orain arte beti Gipuzkoa aldera begiratzen genuen «inbidia» puntu batekin eta eurekin identifikatzen ginen gehiago. Bortziritako irla honetan, gipuzkoarrentzat nafar burugogorrek eta nafarrentzat «giputxiak» izanik, badugu aukera hori, nahi dugunean batekoak ala bertzeakoak izatekoa. Baina, azken batean, beti gara nafarrak, «navarrísimo»-ak, UPNkoak bezala. Orain, inoiz baino gehiago.

Izan ere, azkenean ireki eta airezatuko dira Gobernuako leiho eta ateak! Zer ez ote da aterako bertatik, saguzarrak eta apoak lehenengo eta hortik aitzinera... 80 urte badira itxi usaina handitzen doala, gero eta itoago, gero eta itoago... Bertzerik ezagutu ez dugun zenbat belaunaldi garen konturatu naiz eta jada ez daudenek hartuko luketen pozaz oroitu naiz, poz horretaz poztu naiz, eta hemen gaudenoi zabaltzen zaigun aukeraz. Egunetik egunera erreallagoa da, poliki eta izugarritzko euforiarik gabe gauzatzen ari da. Eta, hau idazteko unean behintzat, ez da bertze munduko zalapartarik erortzearen erregimenean, Nafarroa Alemania prentziarekin konparatu duen Yolanda Barcinaren adierazpenak salbu. Erori den seinale, agian. Erori, zerbait berria sortzeko. •